

Về tổ chức thực hiện thí điểm mô hình
“*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*”
năm học 2019-2020

Kính gửi: Hiệu trưởng các trường Tiểu học.

Căn cứ Công văn số 4225/ GDĐT-TH ngày 14/11/2019 của Sở Giáo dục và Đào tạo về tổ chức thực hiện thí điểm mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” năm học 2019-2020;

Căn cứ Công văn số 4526/ GDĐT-TH ngày 05/12/2019 của Sở Giáo dục và Đào tạo về tổ chức chuyên đề “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” cấp Tiểu học;

Phòng Giáo dục và Đào tạo hướng dẫn tổ chức thực hiện thí điểm mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” năm học 2019-2020 như sau:

1. Mục đích

Thực hiện việc thí điểm mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” nhằm phát triển phẩm chất, năng lực của người học, giúp học sinh hứng thú học môn Tiếng Việt hơn và thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện học sinh tiểu học.

Thông qua môn Tiếng Việt được tích hợp với các môn và hoạt động nghệ thuật để tăng cường vốn sống và vốn ngôn ngữ cho học sinh, hướng đến giá trị chân-thiện-mĩ, rèn luyện về nhân cách và các phẩm chất như yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm.

Tư duy và năng lực ngôn ngữ được phát triển cùng văn hóa nghệ thuật, lối sống đạo đức, kỹ năng sống, ý thức và trách nhiệm công dân của học sinh đối với cộng đồng, xã hội.

Thúc đẩy phát triển năng lực cá nhân của giáo viên trong việc nghiên cứu bài học soạn giảng theo hướng phát huy năng lực của học sinh; học sinh được phát huy năng lực tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo.

Thực hiện mục tiêu, yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

2. Yêu cầu

Nhà trường xây dựng và triển khai thực hiện kế hoạch, đảm bảo tính chủ động, linh hoạt của nhà trường và giáo viên.

Giáo viên lựa chọn nội dung, bài dạy của các phân môn Tiếng Việt để xây dựng các hoạt động dạy học lồng ghép tích hợp với các môn Âm nhạc, Mỹ thuật (cả môn Thủ công), thiết kế các hình thức tổ chức *hoạt động học* phù hợp với nhu cầu của học sinh và điều kiện của nhà trường.

Giáo viên vận dụng các môn Âm nhạc, Mỹ thuật (cả môn Thủ công) để định hướng, tổ chức *hoạt động học* cho học sinh hứng thú hơn với việc học các phân môn Tiếng Việt. Các hoạt động học đáp ứng nhu cầu, sở thích, năng lực của học sinh nhằm bồi dưỡng phát triển năng lực, phẩm chất cho học sinh.

Tuân thủ các nguyên tắc, phương pháp sư phạm nhằm phát huy tính tích cực, chủ động, tự giác phù hợp với lứa tuổi học sinh tiểu học.

Giáo viên vận dụng mô hình này trong các tiết ôn tập, rèn luyện ở buổi thứ hai của môn Tiếng Việt. Khuyến khích giáo viên mạnh dạn nghiên cứu bài học trong sách giáo khoa để thực hiện trong tiết Tập đọc, Luyện từ và Câu, Chính tả, Tập làm văn ở các tiết chính khóa.

3. Nội dung thực hiện

3.1. Đổi mới việc dạy và học môn Tiếng Việt

Thực hiện theo công văn 3038 /GDĐT – TH về *Hướng dẫn chuyên môn cấp Tiểu học năm học 2019-2020* và công văn số 3445/GDĐT-TH về *Hướng dẫn thực hiện chương trình giáo dục phổ thông hiện hành theo định hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh năm học 2019-2020* của Sở Giáo dục và Đào tạo. Giáo viên thực hiện mô hình này cần lưu ý việc chọn ngữ liệu và đẩy mạnh thực hiện dạy học theo chủ đề, chủ điểm, nhấn mạnh lại như sau:

- Khuyến khích giáo viên rà soát ngữ liệu trong sách giáo khoa để điều chỉnh, thay mới những ngữ liệu không phù hợp; lựa chọn ngữ liệu thay thế phù hợp có nguồn gốc rõ ràng, mang tính giáo dục cao, phù hợp với mục tiêu, với nội dung các chủ điểm, với đối tượng học sinh, với thực tế địa phương và có tính cập nhật.

- Khuyến khích giáo viên đổi mới phương pháp, sáng tạo hình thức tổ chức dạy học theo hướng tích cực hóa hoạt động học tập của học sinh; định hướng nội dung và thiết kế các hoạt động học để học sinh được tham gia theo hướng phát huy sở trường, sở thích, năng khiếu hoặc hoàn thiện các năng lực còn hạn chế. Dạy học theo chủ đề, chủ động phân tích chủ đề, tích hợp các kiến thức và xây dựng thời lượng phù hợp cho từng hoạt động theo định hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh, tạo điều kiện cho học sinh phát triển toàn diện.

Giáo viên soạn giảng theo hướng chuyển mạnh từ dạy học tiếp cận nội dung sang dạy học theo hướng tiếp cận năng lực học sinh.

Giáo viên tăng cường triển lãm, giới thiệu rộng rãi sản phẩm học tập các phân môn Tiếng Việt của học sinh.

3.2. Học Tiếng Việt qua việc vận dụng và lồng ghép với môn Âm nhạc và Mỹ thuật

Bước đầu, giáo viên nên lựa chọn một hoạt động của một phân môn Tiếng Việt để thực hiện vận dụng lồng ghép với môn Âm nhạc *hoặc* Mỹ thuật; từng bước thực hiện với các phân môn còn lại và nâng dần mức độ lồng ghép, tích hợp nhiều môn.

Khuyến khích giáo viên sử dụng nhạc cụ và tổ chức cho học sinh sử dụng nhạc cụ đơn giản; sử dụng các bài hát thiếu nhi trong chương trình âm nhạc tiểu học để khai thác trong giờ dạy Tiếng Việt nhằm làm cho học sinh thêm hứng thú, phát huy năng khiếu của học sinh.

Thông qua các bài tập đọc, các mẫu truyện ngắn, các đoạn văn, thơ,... giáo viên định hướng cho học sinh cảm thụ văn học thông qua chính nét vẽ của các em để thể hiện lại nội dung bài đọc bằng tranh hoặc có ý tưởng sáng tạo thể hiện lại bằng hoạt cảnh, tiểu phẩm ngắn.

Thông qua các hình ảnh từ trực quan cụ thể để học sinh phát triển tư duy trừu tượng, sáng tạo giúp học sinh thêm yêu cái đẹp, có thẩm mỹ trong nhìn nhận và đánh giá sự vật, hiện tượng xung quanh bằng ngôn ngữ văn học của mình, giúp trí tưởng tượng của học sinh thêm sinh động, bay bổng khi thực hiện các hoạt động học tập.

Chất liệu từ tiết tấu, giai điệu của các bài hát, từ các nét vẽ chân thật được lồng ghép, hòa quyện với các bài văn, thơ sẽ giúp học sinh thêm yêu học Tiếng Việt, giúp cho học sinh có cảm thụ văn học, cảm nhận cái đẹp bằng chính ngôn ngữ, trí tưởng tượng, sự sáng tạo và làm cho học sinh thêm tính nhân văn trong cuộc sống.

Môn Tiếng Việt, môn Mỹ thuật, môn Âm nhạc là sự giao thoa đa chiều với nhau, phát huy sự sáng tạo, trí tưởng tượng, làm giàu thêm vốn ngôn ngữ, vốn sống cho cả học sinh lẫn giáo viên.

Giáo viên tổ chức dạy học tích hợp và phân hóa; học sinh thực hiện theo nhóm để hỗ trợ nhau; nếu học sinh có năng khiếu, giáo viên giao việc cá nhân nhằm phát triển năng lực cá nhân.

Mô hình này nhằm giới thiệu thêm một giải pháp để giáo viên tận dụng kiến thức có sẵn và đang được học trong nhà trường về mỹ thuật, về âm nhạc của học sinh để tổ chức *hoạt động học* khi dạy môn Tiếng Việt, không có ý nghĩa thay thế việc dạy môn Mỹ thuật, Âm nhạc.

3.2.1. Phân môn Tập đọc

Ngoài hệ thống câu hỏi được định hướng để tìm hiểu bài trong sách giáo khoa cho tất cả học sinh thì việc vận dụng mô hình sẽ giúp giáo viên có thể đánh giá mức độ và yêu cầu cần đạt để phát triển năng lực riêng cho từng học sinh vì mỗi học sinh hiểu và cảm thụ nội dung bài đọc khác nhau.

Khi dạy các bài tập đọc - thể loại thơ, giáo viên có thể hướng dẫn học sinh thêm các giai điệu, tiết tấu quen thuộc của âm nhạc hoặc sử dụng nhạc cụ (bộ gõ) để tập đọc/hát các bài thuộc lòng, làm cho tiết tập đọc đó thêm phần hấp dẫn, bài thơ đó thêm phần hay, dễ nhớ và mau thuộc.

Khuyến khích giáo viên hướng dẫn học sinh kể, tả lại nội dung của bài văn, thơ, câu chuyện đó đã học qua nét vẽ giàu hình ảnh, tưởng tượng của học sinh được thể hiện trong tranh (nhóm/cá nhân).

Hướng dẫn học sinh gieo vần, gieo chữ để sáng tác ngắn một bài thơ, một bài hát, một câu hò, câu vè, đồng dao,... theo chủ đề, chủ điểm bài học và thêm giai điệu, tiết tấu để hát, múa, biểu diễn,...

3.2.2. Phân môn Luyện từ và Câu

Ngoài ngữ liệu trong sách giáo khoa, giáo viên lấy ngữ liệu là các bài hát trong chương trình hoặc các bài thơ, một bài hát, một câu hò, câu vè, đồng dao mà học sinh đã sáng tác hoặc tranh ảnh mà học sinh đã vẽ trong các tiết tập đọc để hướng dẫn học sinh ôn tập, tìm và phát hiện từ loại, cấu trúc ngữ pháp,... để hướng dẫn các loại bài luyện từ và câu:

+ Từ loại (*chỉ sự vật, từ chỉ hoạt động, danh từ, tính từ, đại từ, quan hệ từ...*);

+ Dấu câu (*dấu chấm, dấu phẩy, dấu hỏi, dấu hai chấm, dấu ngoặc kép, dấu gạch ngang...*);

+ Biện pháp tu từ (*so sánh, nhân hóa, ...*);

+ Các kiểu câu (*"Ai làm gì?", "Ai là gì?", câu kể, câu khiến, câu ghép, câu đơn...*);

+ Cấu tạo từ (*từ ghép, từ láy, từ đơn, trạng ngữ...*)

+ Các lớp từ (*từ đồng nghĩa, trái nghĩa, từ đồng âm, từ nhiều nghĩa...*);

+ Liên kết câu (*bằng phép lặp từ, bằng phép nối, bằng phép thay thế từ ngữ...*).

Thông qua các bài hát quen thuộc học sinh dễ dàng tiếp cận và học phân môn Luyện từ và câu một cách hứng thú, nhớ lâu.

3.2.3. Phân môn Tập làm văn

Giáo viên chú trọng phát triển kỹ năng viết, diễn đạt và thể hiện chính kiến của học sinh trong các bài làm văn. Chú ý tổ chức tiết làm văn theo hướng phân hóa để phát huy năng khiếu, năng lực cho học sinh.

- *Sử dụng tranh vẽ gợi ý để làm văn*: Giáo viên giới thiệu một bức tranh có sẵn hoặc do học sinh vẽ, nội dung phù hợp với bài học, chủ đề để hướng dẫn học sinh mô tả bức tranh thông qua tìm và nêu từ, đặt câu, đoạn văn để hình thành kiến thức bài học ở các đoạn văn ngắn của môn Tập làm văn.

- *Sử dụng tranh vẽ gợi ý để sáng tác*: Ở mức độ cao hơn, thông qua một tác phẩm nghệ thuật hoặc một bài vẽ của học sinh, giáo viên hướng dẫn học sinh cảm nhận, yêu cầu học sinh kể - tả lại thành một bài văn hoặc “sáng tác” bài hát, một câu chuyện từ bức tranh đó theo chủ đề, đề tài.

- *“Sáng tác” để làm văn và vẽ*: Giáo viên hướng dẫn học sinh “sáng tác” các bài thơ, văn, hò, vè, đồng dao, bài hát ngắn rồi gieo vần điệu, sử dụng các tiết tấu âm nhạc, nhạc cụ quen thuộc để hướng dẫn học sinh luyện tập, thực hành làm văn. Trên cơ sở đó, giáo viên tổ chức cho học sinh hình dung và vẽ lại nội dung của tác phẩm vừa sáng tác hoặc biểu diễn.

Giáo viên ra đề tài, học sinh có thể tả - kể lại thông qua các nét vẽ theo trí tưởng tượng, thay thể hiện ngôn ngữ viết bằng ngôn ngữ hình ảnh. Hoặc ngược lại, thông qua các bài hát hoặc các nét vẽ trong tranh, học sinh thể hiện lại bằng một đoạn văn, một lời kể, một câu chuyện với sự sáng tạo và ngôn ngữ của mình.

3.2.4. Phân môn Tập viết - Chính tả

Giáo viên có thể sử dụng các bài hát quen thuộc, sản phẩm do học sinh sáng tác có ngữ liệu phù hợp để tăng cường rèn luyện thêm cho học sinh trong hoạt động củng cố và các tiết ôn tập, bổ sung vốn từ phong phú, học sinh còn nhầm lẫn khi nói hoặc viết.

4. Tiến độ thực hiện

4.1. Tháng 12/2019:

- Triển khai văn bản đến các trường tiểu học;
- Tham dự chuyên đề “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” do Sở Giáo dục và Đào tạo tổ chức;
- Triển khai thực hiện thí điểm mô hình ở hai trường Tiểu học Đinh Tiên Hoàng và Tiểu học Trương Văn Thành bắt đầu từ đầu học kì II – năm học 2019-2020.

4.2. Tháng 1/2020:

- Tổ chức chuyên đề “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” tại Trường Tiểu học Trương Văn Thành.

- Nội dung chuyên đề:
- + Báo cáo đề dẫn về việc thí điểm mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*”;
- + Minh họa một số hoạt động của phân môn Tập đọc, Luyện từ và Câu, Tập làm văn do giáo viên Trường Tiểu học Trương Văn Thành thực hiện;
- + Trao đổi, thảo luận, chia sẻ kinh nghiệm về các biện pháp đã thực hiện của các đơn vị.
- + Kết luận Phòng GD&ĐT và hướng dẫn thực hiện.

4.3. Tháng 03/2020:

- Tổ chức sơ kết, Tiểu học Đình Tiên Hoàng và Trương Văn Thành báo cáo tham luận việc thực hiện thí điểm mô hình.
- Tiếp tục triển khai thí điểm mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” tại hai trường.

4.4. Tháng 5/2020:

- Tiểu học Đình Tiên Hoàng và Tiểu học Trương Văn Thành báo cáo việc thực hiện thí điểm mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” về Phòng Giáo dục và Đào tạo.

4.5. Tháng 6/2020:

- Phòng Giáo dục và Đào tạo báo cáo việc thực hiện thí điểm mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” về Sở Giáo dục và Đào tạo.

4.6. Tháng 8/2020:

- Hướng dẫn giáo viên lớp 1 vận dụng mô hình cho Chương trình giáo dục phổ thông 2018 khi dạy môn Tiếng Việt 1;
- Các khối lớp khác vẫn tiếp tục vận dụng mô hình khi dạy các phân môn Tiếng Việt.
- Khen thưởng các trường tiểu học thực hiện tốt mô hình.

5. Tổ chức thực hiện

5.1. Phòng Giáo dục và Đào tạo

Xây dựng kế hoạch triển khai thực hiện thí điểm mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*”.

Kiểm tra, giám sát việc tổ chức dạy học thực hiện thí điểm mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” tại Tiểu học Đình Tiên Hoàng và Trương Văn Thành nhằm đảm bảo học sinh hoàn thành mục tiêu, nội dung học tập môn Tiếng Việt và được tham gia các hoạt động giáo dục khác một cách thiết thực, hiệu quả.

Khuyến khích giáo viên mạnh dạn vận dụng mô hình khi soạn giảng môn Tiếng Việt tham gia Hội thi Giáo viên dạy giỏi các cấp.

5.2. Các trường tiểu học

5.2.1. Hiệu trưởng Trường Tiểu học Đinh Tiên Hoàng và Tiểu học Trương Văn Thành:

Chủ động xây dựng kế hoạch thực hiện thí điểm mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” năm học 2019-2020, khuyến khích giáo viên thực hiện và quản lý nội dung, chất lượng dạy học môn Tiếng Việt và các hoạt động giáo dục.

Bước đầu, Ban giám hiệu chủ động lựa chọn giáo viên/lớp/khối đáp ứng yêu cầu và có đủ năng lực để triển khai và tư vấn, hỗ trợ giáo viên khi thực hiện các bài soạn giảng theo mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” trước khi nhân rộng đại trà cho giáo viên toàn khối/toàn trường.

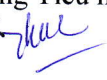
Giáo viên phải có sự đầu tư, nghiên cứu kỹ từng nội dung bài học nào có thể vận dụng thực hiện được, tìm hiểu đặc thù của từng môn học trước khi thực hiện soạn giảng tích hợp liên môn cho phù hợp; lựa chọn ngữ liệu chính xác, đảm bảo mục tiêu, yêu cầu cần đạt của bài/môn học, năng lực của học sinh. Không lạm dụng mô hình này cho tất cả các môn, các bài dạy.

5.2.2. Hiệu trưởng các trường tiểu học trong quận

Nghiên cứu kỹ văn bản, triển khai đến giáo viên để tiếp cận, từng bước vận dụng thí điểm ở một số lớp và chuẩn bị thực hiện mô hình “*Học Tiếng Việt thông qua nghệ thuật*” cho Chương trình giáo dục phổ thông 2018 khi dạy môn Tiếng Việt lớp 1 trong năm học tới.

Phòng Giáo dục và Đào tạo đề nghị hai trường Tiểu học Đinh Tiên Hoàng, Trương Văn Thành và các trường tiểu học trong quận triển khai nghiêm túc những nội dung được hướng dẫn tại văn bản này. Trong quá trình thực hiện, nếu có vướng mắc đề nghị thông tin về Phòng Giáo dục và Đào tạo (Cô Ngọc – Tổ Tiểu học) để có biện pháp hỗ trợ, chỉ đạo kịp thời./. 

Nơi nhận:

- Các trường Tiểu học;
- Lưu: VT- 

TRƯỞNG PHÒNG

Nguyễn Thị Thu Hiền